Vastaus kirjalliseen kysymykseen Postin jakelupalveluista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sinuhe Wallinheimon /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 521/2018 vp:

> *Mitä hallitus aikoo tehdä kansalaisten tasapuolisen tiedonsaannin ja lehtien toimintaedellytysten turvaamiseksi ja*
> *miten hallitus takaa reilun kilpailun ja syrjimättömän hinnoittelun valtionyhtiö Postin toiminnassa?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Postisektori käy läpi monivuotista rakennemuutosta, kun digitalisaatio vähentää kirjeiden ja lehtien jakelumääriä. Lähivuosina postimäärän lasku tulee entisestään kiihtymään viranomaisten ja yritysten viedessä enenevissä määrin palvelujaan verkkoon. Postitoimintaa koskevaa sääntelyä on tällä hallituskaudella uudistettu kahdessa vaiheessa. Postilain (415/2011) uudistusten keskeisinä tavoitteina on turvata postinjakelu koko Suomessa myös tulevaisuudessa. Postilain uudistuksen ensimmäisessä vaiheessa luovuttiin valtioneuvoston myöntämistä toimiluvista ja siirryttiin ilmoituksenvaraiseen järjestelmään. Muutoksen tarkoituksena on helpottaa uusien postiyritysten pääsyä alalle ja toiminnan käynnistämistä. Toisessa vaiheessa jakeluvelvoitetta muutettiin niin, että jakelu jatkuu viitenä päivänä viikossa niillä Viestintäviraston määrittelemillä alueilla, joissa ei ole sanomalehtien varhaisjakelua. Näillä alueilla Posti kilpailutti yleispalvelukirjeiden jakelun kesällä 2018. Kilpailutuksessa kaksi alihankkijaa voitti hinnallaan Postin oman tuotannon. Kilpailutuksessa voittaneiden yritysten kanssa Postilla oli jo aiemmin tehty palvelusopimus, joten kilpailutus ei tuonut muutoksia vallitsevaan markkinatilanteeseen.

Kilpailutus järjestetään uudestaan kesällä 2019, johon mennessä myös Viestintävirasto toteuttaa uuden aluemäärittelyn, jossa Viestintävirasto määrittelee ne alueet, joilla on postilain mukaista, vähintään viisi kertaa viikossa ilmestyvän tilatun lehden jakelua. Näiden alueiden ulkopuolelle jääville alueille yleispalvelun tarjoajan tulee hankintamenettelyn kautta järjestää viisipäiväinen jakelu, pois lukien Ahvenanmaa. Ensi vuoden kilpailutuksessa Posti on ilmoittanut tietyillä alueilla kokeilevansa kaikkien lähetysten mukaan ottamista tarjouskilpailuun, mikä parantaisi muiden jakelutoimintaa harjoittavien yritysten asemaa kilpailutuksessa.

Lakiuudistuksilla on avattu postimarkkinaa uusille toimijoille, jotka voivat yleispalvelun rinnalla tarjota uudenlaisia innovatiivisia palveluita sekä kuluttajille että yrityksille. Tällä hallituskaudella

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 521/2018 vp

on tehty myös uusi liikennepalvelulaki, jolla on luotu edellytykset uusien liikenne- ja kuljetuspalvelujen kehittämiselle. Laki luo myös postinjakelua harjoittaville yrityksille huomattavia mahdollisuuksia tehostaa ja laajentaa toimintaansa.

Syksyllä 2018 tavoiteltiin hallituskauden kolmatta postilain uudistusta, jossa postipalveluja koskevat olennaiset tiedot olisi avattu toimialan käyttöön. Tarkoituksena oli saada uusia jakelupalveluja syntymään postimarkkinoille. Tarve uudistukselle oli lähtöisin toimialalta, mutta sitä ei saatu vietyä eteenpäin tällä hallituskaudella.

Suomessa lehtijakelua ei ole liitetty yleispalveluvelvoitteeseen, mutta sillä on kuitenkin läheinen yhteys postitoimintaan, koska lehtijakelulla on jakeluvolyymin ylläpitäjänä keskeinen merkitys erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Lehtijakelun ottamista postilainsäädännön piiriin on arvioitu sekä aiempien postitoimintalain, postipalvelulain ja voimassa olevan postilain säätämisen yhteydessä. Lehtijakelun ottaminen postilainsäädännön piiriin lisäisi muun muassa merkittävästi jakelukustannuksia, joten lehtijakelun ottamista postilainsäädännön piiriin ei ole toistaiseksi nähty tarkoituksenmukaisena. Vaikka lehtien ja mainospostin jakelua ei säädellä postilaissa, on Postin liiketoiminta kuitenkin tältä osin yleisen kilpailuvalvonnan alaista. Kilpailu- ja kuluttajavirasto turvaa taloudellista kilpailua puuttumalla tarvittaessa kilpailunrajoituksiin, kuten kartelleihin ja määräävän aseman väärinkäyttöön, kilpailulainsäädännön nojalla.

Liikenne- ja viestintäministeriössä postilain toimeenpanoa ja vaikutuksia seurataan aktiivisesti alan toimijoiden ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa. Ministeriö on käynyt vuoden 2018 aikana aktiivista keskustelua jakelualan toimijoiden kanssa. Keskusteluissa on pyritty löytämään yhteisiä ratkaisuja jakelun tehostamiseksi ja jakelukustannusten hillitsemiseksi. Viestintäviraston tehtävänä on valvoa postilain noudattamista ja seurata postimarkkinan kehittymistä.

Helsingissä 4.1.2019

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner